Desenterrar el record

Per PepMaria el dc., 15/03/2017 - 08:00

Diuen que un dia algú va preguntar al Dr. Antoni Puigvert (1905-1990), eminent uròleg: “Doctor, després de la mort, què ? » El doctor va contestar : « Després de la mort, l’enterrament ».De fet, tant la pregunta com la resposta semblaven moure’s a nivell dels fets: després del fet de la mort d’algú, un dels fets que es donen és que l’enterren. Però la ironia és que tant la pregunta com la resposta anaven més enllà dels fets: el doctor no creia en una vida més enllà de la vida a la terra.
Ben mirat, la forma correcta de preguntar sobre la vida més enllà de la vida terrena és molt difícil. Tant si diem “després de” com si diem “més enllà de”, estem utilitzant el temps i l’espai per referir-nos a un nivell de realitat que justament transcendeix espai i temps.
Com acostar-se a aquest altre nivell de realitat, que esdevé tan rellevant per a molts al final de la vida a la terra? Una forma de connectar-hi consisteix a no preguntar-se per la mort, sinó per la vida. A no apressar-nos per “enterrar” la persona que ha mort. De fet, “fer el dol” (tant religiosament com psicològicament) consisteix en això: en vivificar una relació que ens ha afectat profundament. Consisteix en desenterrar el record.
Quins record ens ha deixat? Potser escrits, obres d’art, objectes que el caracteritzaven (barrets, joies, vestits...), organitzacions que havia gestionat, valors que va practicar amb nosaltres. Però igualment actes de covardia, d’egoisme o de por... Segurament també de part nostra hi va haver llums i ombres. I potser el seu final va ser dolorós per a molts.
Com desenterrar el record?
És bo dissenyar situacions (llocs, ambientacions, companyies o soledats...) en les quals es faci amable el desenterrament. Passant per aquell lloc –o visitant-lo expressament- on havíem estat junts, recordaré allò que ens hi va passar. Mirant una fotografia o revisant una carta, recordaré un altre aspecte de la nostra relació. Recordant com solia reaccionar davant de situacions en què em trobo, se’m farà present algun dels seus valors – o cops de geni! I poc a poc pot anar creixent en mi l’agraïment i la reconciliació. Seré guarit, transformat i alliberat per viure amb més plenitud.
És així com es fa real allò que suggereix T.S Eliot al poema “Little Guiding I”:
“(...) I allò que els morts, en vida, no sabien dir-nos,
ara ens ho poden dir, morts: la comunicació
dels morts té llengües de foc més enllà del llenguatge dels vius.”
Però roman la pregunta al Dr. Puigvert: no sobre el nostre dol i la nostra transformació; sinó sobre el dol i la transformació del difunt. Aquí les tradicions religioses o de saviesa ofereixen pistes diverses en forma de narracions o de pràctiques rituals. En tot cas, diu el mestre budista Shantideva: “El culte a un Buda viu i a un Buda extingit són idèntics i donen fruit.” (*La marxa cap a la llum* XI, 40). És a dir: recorda la persona (ret-li culte) sense importar si creus que és viu o mort.
I fins a quan el dol? Voler tancar-lo, no és persistir en el desig d’enterrar? L’agraïment i la reconciliació amb aquella persona ens donen vida: millor si no els enterrem. Millor si aquella persona esdevé poc a poc interlocutor silenciós del meu present.
.....
“Que per la força de la Vida jo m’identifiqui ara amb l’esperit de llum immortal, en aquest mateix moment en què el cos mortal serà reduït a cendres. Om. Recorda, oh ment, allò que has fet. Recorda, recorda tot el que has fet”. *Isha Upanishad*, 17
« (...) les accions meritòries rebran la bona persona en arribar el proper món, com els familiars donen la benvinguda a una persona estimada quan torna a casa.” *Dhammapada* 220.
“Tu saps que allò que sembres no arriba a tenir vida si abans no ha mort (...) Amb la resurrecció dels morts passa una cosa semblant. Se sembra un cos corruptible, però en ressuscita un d'incorruptible; se sembra un cos sense honor, i ressuscita gloriós; és sembrat feble, i ressuscita ple de força. És sembrat un cos auto-centrat, i ressuscita un cos centrat en els altres.” (1 Cor 15, 36. 42-44)
.....
· En quines situacions treballo la gratitud i la reconciliació amb els meus morts? Com em transformen i de què m’alliberen aquests rituals?
· En quines situacions treballo la gratitud i la reconciliació amb els meus vius? Com em transformen i de què m’alliberen aquests rituals?
· Quins referents no coneguts personalment (mestres religiosos, literats, pensadors, artistes) poden fer més plena la meva vida? Com puc establir una relació vivificadora amb ells per mitjà de les seves obres, biografies, paraules?